

Znanstveni kolokvij ZKVH-a u Zemunu na temu tradicijske baštine srijemskih Hrvata

Uskrsni običaji koji su se očuvali

Uskrsni običaji srijemskih Hrvata i Hodočašće Snježnoj Gospi na Tekijama, bile su teme LVIII. znanstvenog kolokvija u organizaciji Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata, koji je održan 24. veljače u Zemunu, u župi Uznesenja Blažene Djevice Marije. O ovim temama govorile su studentice Filozofskog fakulteta u Zagrebu **Marija Rojko i Ines Siuc**. Njihovi radovi su rezultat terenskog istraživanja provedenog 2017. i 2018. godine na području Srijema. Istraživanje je realizirano u suradnji Odsjeka za etnologiju i kulturnu antropologiju Filozofskog fakulteta u Zagrebu i ZKVH-a, a pod mentorskim vodstvom prof. dr. sc. **Milanе Černelić**.

Unatoč tome što je kazivača sve manje, studentice su tijekom boravka u Srijemu uspjele sakupiti dovoljno informacija o običajima koji su se prakticirali nekad, ali i onima koji su se sačuvali i koji se prakticiraju i danas.

Uskrsni običaji

Tijekom boravka u Srijemu studentice su istraživale lokalitete u Nikincima, Srijemskoj Mitrovici, Golubincima, Petrovaradinu, Rumi i Hrtkovcima. Zemun je bila posljednja postaja njihovog terenskog istraživačkog rada. Studentica Marija Rojko istraživala je uskrsne običaje srijemskih Hrvata od Pepelnice, preko korizme, Cvjetnice, Velikog tjedna, samog Uskrsa i dana koji se slavi nakon uskrsne nedelje.

»Moja iskustva u Srijemu su izuzetno pozitivna i bilo mi je vrlo zanimljivo. Primjerice kod običaja Pepelnice i Cvjetnice, zanimljivo mi je bilo nošenje grančica na blagoslov. Uskrsni običaji su jako slični onima koji se prakticiraju u Hrvatskoj. Posebice religijski. Ono što bih možda istaknula primjerice u Golubincima tijekom korizme, jest okupljanje mladih i njihovi tradicionalni ples i pjesme koje se u to vrijeme pjevaju. Također u Srijemskoj Mitrovici specifičan je običaj čuvanja Isusovog groba i njihovih čuvara. Istaknula bih i običaj 'polivače' koji se događa u Petrovaradinu. Mlađi muškarci u uskršnje vrijeme odlaze djevojkama koje se njima sviđaju, te ih polijevaju vodom ili parfemima, a one njih daruju uskrsnim jajima i kite ih cvijećem. Meni je to bilo vrlo zanimljivo, jer nisam čula da se takvi običaji prakticiraju u Hrvatskoj«, navodi studentica.

Tekijsko hodočašće

Ines Siuc istraživala je temu hodočašća srijemskih Hrvata Snježnoj Gospi na Tekijama. Podatke o toj temi prikupila je prilikom razgovora s kazivačima u Srijemskoj Mitrovici, Petrovaradinu, Novom Slankamenu te Rumi i Hrtkovcima, kao i promatraњem i sudjelovanjem na hodočašću u kolovozu.

»Kod moje teme je bilo malo problema s kazivačima, jer bi se često desilo da kažu da ne znaju puno o tome, da bi se kasnije ispostavilo da ipak znaju dosta toga. Vezano za ovu temu, iza

mene i nekih mojih kolega stoje dobri rezultati. Jako je važno da se zapišu neke stvari kako bi se znalo da neki od običaja još uvijek žive. Ako se nešto i promjenilo, to ne znači da toga više nema. Ljudi često misle da nas zanima samo povijest, a to nije tako. Ako je neki od običaja i nestao, promjenio se, za nas je i to važan podatak. I u tom smislu nam znači kako su se oni prakticirali nekada, a kako danas«, ističe Ines koja je 2018. godine upravo za rad o hodočašću na Velike Tekije, koji je objavljen u *Godišnjaku za znanstvena istraživanja ZKVH-a*, dobila nagradu *Franjo Marković* Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.

Ostala samo sjećanja

Za razliku od sela, u većim gradovima je uvijek teže doći do informacija, a i običaji se rjeđe prakticiraju. Veliku pomoć u istraživačkom radu studentica u Zemunu pružio je zemunski župnik preč. **Jozo Duspara**.

»Ova istraživanja su jako važna za očuvanje identiteta hrvatskog naroda. Naša situacija u zemlji je takva da ljudi odlaze, stari umiru, pa je teško naći nekoga tko bi mogao svjedočiti o onome što je nekada bilo. U gradu su se običaji prestali prakticirati i uglavnom su ostala samo sjećanja. U Zemunu su se često dešavale migracije i kroz povijest je Zemun uvijek bio važan grad. Oduvijek je bio raskrije različitih kultura. Zato i ne čudi što se običaji u mnogome razlikuju«, kaže župnik Duspara.

Katarina Čelikovć iz ZKVH-a je istaknula kako je ono što su studentice mogle istraživati u Zemunu, ono što opstaje uz Katoličku Crkvu i udruge. »Sve što je izvan toga okvira nažalost nama nije dostupno i postoji bojazan hoćemo li to moći zapisati«, dodala je ona.

Studentice iz Zagreba posjetit će Srijem još jednom u ožujku kada će uraditi završna terenska istraživanja. Nakon toga slijedi objavljanje monografije o običajima srijemskih Hrvata.

S. D.